

Swedish Educational Research Association: Riktlinjer för medförfattarskap

Frågan om samförfattade forskningspublikationer har diskuterats inom flera vetenskapsområden under en lång tid. Den grundläggande frågan är vad som krävs för att någon ska kunna anges som författare på en vetenskaplig artikel. Dessa riktlinjer har tagits fram i ett samarbete mellan SWERA och tidskriften Pedagogisk Forskning i Sverige (PFS). SWERA:s styrelse ställde sig vid mötet den 24 februari 2022 bakom att PFS använder dem i sin verksamhet (§9 2022-02-24) då SWERA är tidskriften ägare. Men det finns många tidskrifter inom det pedagogiska kunskapsområdet. SWERA rekommenderar att även dessa tidskrifter följer nedanstående riktlinjer.

Samförfattande har blivit vanligt både inom samhällsvetenskaperna och det pedagogiska kunskapsområdet. I huvudsak uppfattats detta som en positiv utveckling där kvaliteten generellt förstärks vid samarbeten¹. Fler kompetenser aktiveras i analyser, slutsatser och i själva skrivandet. Detta kan vara viktigt och utvecklande särskilt för doktorander. Samförfattande väcker dock även en rad frågor. Det kan uppstå oklarheter kring vilka insatser som krävs för att vara medförfattare. I vissa fall kan det handla om att någon vill sätta sitt namn på en artikel vederbörande inte har gjort någon större insats i. Det finns risk att t.ex. doktorander blir exploaterade av väletablerade forskare som är projektledare och förfogar över resurser som datamaterial eller finansiering. Det kan då vara såväl karriärmässigt som ekonomiskt riskabelt för yngre forskare att publicera som ensamförfattare eller att påvisa den verkliga arbetsfördelningen om denne är i en beroendeställning för sin försörjning.

Inom det pedagogiska kunskapsområdet råder oklarheter kring vilka principer för författarordning som tillämpas. Inom medicintidskrifternas område finns sedan länge de s.k. Vancouver-reglerna som gör explicit under vilka förutsättningar det är acceptabelt att stå som medförfattare². SWERA tillsammans med tidskriften Pedagogisk forskning i Sverige vill med dessa riktlinjer bidra till klarhet kring vilka spelregler som gäller för samförfattande inom det pedagogiska kunskapsområdet utifrån en tydlig forsknings- och publiceringsetik.

Vem skall anges som författare till en vetenskaplig publikation

I enlighet med de s.k. Vancouver-reglerna ska följande fyra kriterier vara uppfyllda: Den som anges som författare skall (1) i betydande mån ha bidragit till publikationen, exempelvis genom att ansvara för eller ha bidragit till dess grundläggande idé, design, datainsamling, databearbetning, teoriutveckling, analys eller tolkning. Den skall också (2) ha, ensam eller tillsammans med andra, skrivit det ursprungliga manuskriptet och/eller i betydande grad deltagit i det fortsatta revisionsarbetet med insatser av vetenskaplig karaktär. Den skall vidare (3) ha godkänt slutversionen av publikationen. Den skall slutligen (4) kunna och vara beredd att offentligt försvara publikationen och dess resultat. Den, och enbart den, som uppfyller

¹ Se t.ex. <https://authorservices.taylorandfrancis.com/wp-content/uploads/2017/09/Coauthorship-white-paper.pdf>

² Se: <http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>

samtliga dessa villkor skall anges som författare. Den som på ett substantiellt sätt bidragit till publikationen, men inte bidragit tillräckligt mycket för att anges som författare, bör omnämnas i ett "acknowledgement".

Särskilda omständigheter som inte meriterar till författarskap

Vid bedömning om någon skall anges som författare till en publikation är det alltså inte meriterande (1) att som chef eller ansvarig för forskningsanslag stödja projektet ekonomiskt eller på annat vis, (2) att ha bidragit med rutinmässigt tekniskt eller administrativt arbete, (3) att ha delat med sig av datamaterial som publikationen bygger på, (4) att ha bidragit med språkgranskning, eller (5) att ha gett generell handledning till publikationens författare.

Författarordning

Om flera författare förekommer, är det författargruppen som avgör författarordningen. Först i författarordningen bör den stå som lagt ned mest arbete. Därefter den som lagt ner näst mest arbete o.s.v. Alfabetisk ordning bör användas om insatsen varit jämbördig (detta noteras i form av en fotnot i artikeln).